

Enhed:
TIKO

Sagsbehandler:
SOTI

Sagsnr.:
2023 - 7989

Dato:
26. september 2024

Social- og Boligstyrelsens Auditfunktion til socialtilsynene:

Faglig udtalelse om screening og risikovurdering af budgetter forud for budgetgodkendelse

Anbefaling

Social- og Boligstyrelsens auditfunktion anbefaler, at socialtilsynene – i deres risikobaserede tilsynspraksis - ensarter en række minimumsniveauer for screening og risikovurdering af budgetter fra tilbud, forud for godkendelse af budgetter.

Den faglige udtalelse er relevant i forhold til gennemgang af budgetter for såvel private som offentlige tilbud.

Den faglige udtalelse er alene af vejledende karakter.

Specificering af anbefaling

Social- og Boligstyrelsens Auditfunktion anbefaler, at:

- Socialtilsynene foretager en screening, der identificerer budgetter til nærmere gennemgang ud fra en række fastsatte væsentlighedsniveauer for udvalgte nøgletal.
- Socialtilsynene i deres vurdering af risiko og væsentlighed af tilbuddenes budgetter har en ensartet tilgang til forhold, der med fordel kan indgå i risikovurderingen.
- Socialtilsynene som led i deres generelle notatpligt har fokus på at dokumenterer de væsentligste vurderinger og konklusioner i gennemgangen af budgetter.

Brugen af væsentlighedsniveauer er et vejledende fagligt værktøj til umiddelbart at identificere, hvilke budgetter som evt. kræver yderligere fokus og vurdering ifm. godkendelsen. Anbefalingerne skal således understøtte, at tilbuddene - uanset hvilket socialtilsyn der er tilsynsmyndighed - er ligestillet ift. en ensartet screening og risikovurdering, når det gælder en række forhold vedr. budgetgodkendelsen.

Social- og Boligstyrelsen anbefaler overordnet, at socialtilsynene tager udgangspunkt i væsentlighedsniveauerne, samt er opmærksomme på at de ikke udgør faste grænseværdier, men rummer plads til supplerende og kontekstafhængige skøn.

Ovenstående anbefalinger afholder endvidere ikke de enkelte socialtilsyn i at foretage sig yderligere eller have supplerende værktøjer i deres gennemgang af budgetter. Anbefalingerne uddybes nedenfor.

a) Screening - Væsentlighedsniveauer for udvalgte nøgletal

Social- og Boligstyrelsen kan vejlede om at alle nøgletal i bekendtgørelse om Socialtilsyn § 14 bør indgå i socialtilsynenes screening af tilbuddenes budgetter.

For de nøgletal, der opgøres som en andel af tilbuddets omsætning¹ er det Social- og Boligstyrelsens anbefaling, at socialtilsynene har ensartede metoder for vurdering og opgørelse af væsentlighedsniveauer for disse nøgletal. Ensartethed ifm. væsentlighedsniveauer betinger således en koordinering på tværs af de fem socialtilsyn af væsentlighedsniveauer, så de årligt fastlægges forud for budgetgodkendelsesprocessen. Forud for den årlige budgetgodkendelsesproces kan socialtilsynene således med fordel koordinere og opnå enighed om nye og fælles væsentlighedsniveauer. Auditfunktionen i Social- og Boligstyrelsen har understøttet denne proces på tværs af socialtilsynene i 2024, hvorefter koordineringen ligger ved de fem socialtilsyn.

Væsentlighedsniveauerne fastsættes ud fra en vurdering af, hvilke procentvise afvigelser, der potentielt kan påvirke socialtilsynenes vurdering af budgettet i forhold til kravene i lovgivningen, jf. pkt. 1-3 under "Formål" nedenfor.

Væsentlighedsniveauerne for nøgletallene, der opgøres som andel af tilbuddets omsætning, er for budget 2025 vejledende fastsat som følger:

c) Overskud/underskud opgjort i procent i forhold til omsætning.

<u>Nedre niveau</u>	<u>Øvre niveau</u>
<-1%	>5%

o) Samlede lønomkostninger opgjort i procent i forhold til omsætning.

<u>Nedre niveau</u>	<u>Øvre niveau</u>
<50%	>90%

p) Omkostninger til kompetenceudvikling opgjort i procent i forhold til omsætning.

<u>Nedre niveau</u>	<u>Øvre niveau</u>
<0,5%	>4%

q) Samlede administrationsomkostninger opgjort i procent i forhold til omsætningen.

<u>Nedre niveau</u>	<u>Øvre niveau</u>
<2%	>15%

r) Samlede borgerrelaterede omkostninger opgjort i procent i forhold til omsætningen.

<u>Nedre niveau</u>	<u>Øvre niveau</u>
<1%	>15%

s) Ejendomsomkostninger opgjort i procent i forhold til omsætning.

<u>Nedre niveau</u>	<u>Øvre niveau</u>
<1%	>20%

¹ Bekendtgørelse om socialtilsyn, BEK nr. 1490 af 6. december 2023, jf. § 14, stk. 1, nr. 1.

Brugen af væsentlighedsniveauer er et vejledende fagligt værktøj til umiddelbart at identificere, hvilke budgetter som evt. kræver yderligere fokus og vurdering ifm. godkendelsen. For budgetter, der identificeres på baggrund af væsentlighedsniveauerne, anbefales socialtilsynene, at foretage en konkret vurdering i forhold til de forhold, som er identificeret.

b) Risikovurdering - Sammenligningsgrundlag

Socialtilsynene kan i risikovurderingen af et tilbuds budget i udgangspunktet sammenligne budget inkl. økonomiske nøgletal for det aktuelle år der godkendes (f.eks. 2025) med:

1. Årsregnskab/årsrapport for seneste godkendte år (f.eks. 2023).
2. Budget for seneste godkendte år (f.eks. 2024).

Socialtilsynene kan med fordel også se på udviklingen for budgettet gældende for samme år som senest godkendte årsrapport (f.eks. 2023).

Ved vurdering af sammenligningsgrundlaget kan det ved risikovurderingen ligeledes iagttages, om der er nye forhold, væsentlige ændringer m.v. i forhold til tilbuddet, der gør, at en sammenligning mellem år ikke umiddelbart er muligt. Det kan være større ændringer i tilbuddets antal pladser og belægningsprocent, ny ejerkreds og ledelse eller større takstændringer. I det tilfælde kan sådanne forhold inddrages i vurderingen, og der kan så vidt muligt korrigeres herfor. Ellers kan gennemgangen baseres på tilbuddets aktuelle budgettal (f.eks. 2025).

c) Risikovurdering - Forhold der kan indgå i risikovurderingen af budgetter

Socialtilsynenes risikovurdering ifm. gennemgang af budgetter kan indeholde følgende:

- Inddragelse af tilsynskonsulenter i processen, hvor det vurderes relevant.
- Vurdering af eventuelle opfølgningpunkter/forhold identificeret ifm. gennemgang af seneste årsregnskab/årsrapport og/eller budget.
- Afstemning af budgetterede pladser i forhold til antal godkendte pladser.
- Vurdering af belægningsprocent og evt. udviklingen heri.
- Stillingtagen til oplysninger i kommentarfeltet i budgetschemat og deres evt. påvirkning på budgetgodkendelsen.

Infoboks

Af de lovbestemte kriterier som socialtilsynene skal inddrage i budgetgodkendelsen² – uafhængigt af anbefalingerne til væsentlighedsniveauer – fremgår det, at:

- Udgifter til leje af fast ejendom ikke overstiger, hvad der anses for normale lejeudgifter for tilsvarende ejendom, der anvendes til tilsvarende formål (markedslejen).
- Vederlag til bestyrelsesmedlemmer ikke overstiger, hvad der anses for sædvanligt efter hvervets art og arbejdets omfang.
- Goodwill ikke medregnes.
- Transaktioner mellem enkelte enheder i en koncern eller en koncernlignende konstruktion sker på markedsvilkår, i overensstemmelse med hvad der kunne være opnået, hvis transaktionerne var sket mellem uafhængige parter.

d) Dokumentation

Socialtilsynenes væsentligste vurderinger og konklusion i gennemgangen af budgetter skal dokumenteres som led i den generelle notatpligt.

Eksempler på forhold, der som udgangspunkt vil være krav om at dokumentere:

- Vurderingen af de fastlagte væsentlighedsniveauer for relevante nøgletal og anførelse af evt. afvigelser, der er foretaget på grundlag af en konkret vurdering af det enkelte tilbud.
- Samlet konklusion på budgetgennemgangen, herunder vurderinger af nøgletal, sammenligningsgrundlag og forhold nævnt i afsnit c).
- Samlet stillingtagen til det udførte tilsyn og konklusionen herpå med henblik på budgetgodkendelse.
- Evt. opfølgningsspørgsmål til kommende årsregnskab/årsrapport og/eller budget.

Formål med den faglige udtalelse

Social- og Boligstyrelsens Auditfunktion ønsker med denne faglige udtalelse at understøtte, at socialtilsynenes gennemgang af budgetter foregår risikobaseret og fokuserer på de væsentligste økonomiske forhold.

Gennemgang af budgetter skal som minimum leve op til kravene i lovgivningen, herunder lov om socialtilsyn, § 11 b, stk. 1³, hvor det fremgår, at socialtilsynene skal godkende tilbuddets årsbudget, hvis:

1. Årsbudgettet sikrer den nødvendige sammenhæng mellem den faglige indsats og de afsatte økonomiske ressourcer.

² § 11 b, stk. 2, i lov om socialtilsyn

³ Bekendtgørelse af lov om socialtilsyn, LBK nr. 908 af 3. juli 2024.

2. Årsbudgettet ikke indeholder udgifter uvedkommende for tilbuddets virksomhed.
3. Årsbudgettet giver mulighed for ansvarlig forvaltning af offentlige midler.

Social- og Boligstyrelsens Auditfunktion ønsker samtidigt at understøtte, at socialtilsynene ensarter screenings- og risikovurderingsarbejdet vedr. budgetter fra tilbud i forbindelse med godkendelse af budgetter og dermed sikre, at tilbud stilles ens, uanset hvilket socialtilsyn, der er tilsynsmyndighed.

Begrundelse

Social- og Boligstyrelsens Auditfunktion har ifm. dataforespørgsel om godkendte budgetter og arbejdsgange for budgetgodkendelser af december 2022 samt møde i marts 2023 i en udviklingsgruppe nedsat af styrelsen, konstateret, at socialtilsynene har en uensartet praksis i forhold til, hvordan de identificerer budgetter til supplerende gennemgang og risikovurdering som led i budgetgodkendelsesprocessen. Uensartede væsentlighedsniveauer, uensartet praksis vedr. sammenligningsgrundlaget, samt uensartede elementer i socialtilsynenes risikovurdering kan føre til, at tilbud ikke får godkendt budgetter på lige vilkår, uagtet hvilket socialtilsyn tilbuddet er underlagt.

Afsluttende bemærkning

Det anbefales, at socialtilsynene følger den faglige udtalelse fra og med budgetgodkendelser for 2025.